առանց պատճառաբանութեան: Ականց կամ Ակների վանքին մէջ գտնուած են Գրիգոր առնուն զանազան գրիչներ սկսեալ 1270էն:

Թ. 142 ներկայացուած է իբրեւ «Մեկնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի». կը բովանդակէ սակայն Պաւղոսի ԺԴ. Թուղթերն՝ Եւթագեան Յառաջաբաններով:

Յուցակագրին բարի ցանկութիւնն եղած է ձեռագիրներու ընթերցուածները ներկայացնել անփոփոխ: Այս նպատակով նաեւ պատուազրութիւնք (եւ համառօտագրութիւնք) պահուած են անփոփոխ. եւ որովհետեւ այժմեան տպագրական արուեստը չի թոյլատրեր ամենուրեք դնել բառերու վրայ պատիւ, գրութիւնք ընած են համառօտագրութեամբ՝ առանց պատուի: Փորձուած է տեղ տեղ պատիւը փոխարինել մէջակէտով: Ինձ կը թուի թէ տեղի տալով զժուարութեանց՝ լաւագոյն է պատուագրութիւնք լրացնել բան իմաստին, քան սովորութիւն է ընել բնագիրներու հրատարակութեանց ժամանակ, քան յառաջ բերել զանոնք համառօտագրութեամբ, այսու առաջն առնուած կ'ըլլայ ամէն անպատեհութեան: Բացառիկ դէպքերուն մէջ, ուր համառօտագրութեան ճշդիւ ընթերցումը կասկածելի է, կարելի է պահպանել գրչութիւնը եւ կամ նոտարագիր մատնանիշ ընել յաւելուածոյ նշանագիրները:

Հաւանօրէն այդ սկզբունքով եղած է նաեւ բառերու անիմաստ անջատումը. ինչպէս՝ «զի է որ ծայր քաղէ» = զի է որ ծայրքաղ է (153բ). «ուրն ձայն ի ալէլուքն» = ձայնի (անդ). «բանառաջին» = բան առաջին (214ա). «ի ամէ. է» կարդա՛ «ի Ցեառնէ է» (214ա). «գչիթման» = «գչիթս անձերեաց» (214ա). «ի բանէրգոյն» = «ի բան երգոյն» (357բ) եւն եւն:

Ցիշատակարաններու յարաբերութեան ժամանակ ուշադիր չէ եղած Յուցակագիրը մանր նշանակել գրչութեանց զանազանութիւնը. տեղ տեղ զանազան գրիչներու յիշատակագրութիւնք յառաջ բերուած են միատեղ, թողուվ ընթերցողին մակաբերել ատոնց ժամանակն եւ գրիչները լեզուէն եւ բովանդակութենէն: Այս հասարակ յանձնարարութիւնը է Յուցակագիրներուն, որ Ցիշատակագրութեանց յառաջբանաց եւ Ցիշատակագրութեանց ժամանակ ժամանակագրօրէն դասաւորելին.

ա. բուն գրչին պատկանեալները.

բ. ուրիշ ձեռքէ յիշատակագրութիւնք:

Իսկ գ. բնագրին վերաբերեալ յիշատակարանները զետեղուէին իւրաքանչիւր բնագրին վերջը, եւ ոչ ի չարս Յիշատակարաններու: Այս վերջին կէտին մէջ պակասած է նաեւ Սիւրմէեան Սրբազան:

Վրիպակներու ցանկ մը գրուած է յուցակիս վերջը. բայց ւնացած են անկէ դուրս բազմաթիւ տպագրական եւ ընթերցման սխալներ, որոնց բացակայութիւնը ցանկալի էր:

Կը յիշենք մխայն.

էջ 55բ. Հնաշանդեց = Հնազանդեց: էջ 86բ. ՌՁԲ = ՌՁԲ: Այսպէս նաեւ 98բ. որ նաեւ վրիպակաց ցանկին մէջ անփոփոխ պահուած է: 101բ եւ 221· աստ = ըստ: 102ա. ի յեմ· քաղաք = ի յիմ քաղաք: 141բ. մուհնպալի = մուսպալի: 153բ. զարդ ի հարցներսն = զատ: 155ա. Ամիզ = Ամիս զաւառ: 162բ, 163բ, 164ա. ՊՂԸ = 1439· կարգա՛ 1449: 220ա. «ԽԹ. էջ լե». պէտք է ըլլար էջ իրր 920: 267բ. ձՁԹ. Աբէ = որք: 396բ· Հ. Նզրեցի = Հ. Նզրեցի:

Անտեսելով այս եւ նման մանր թերութիւնները, կը համարինք թէ պիտի ւնայ ցուցակս հայ բանասէրներու զբաղեցմանին վրայ որպէս զարդ· ուր հետաքննինք պիտի վայելեն ուրախ ժամեր, պիտի բերեն երեւան պատմական նոր լուսաւորութիւններ:

Հ. Ն. ԱԿԻՆԵԱՆ

P. DR. VAHAN INGLISIAN, Armenien in der Bibel. Wien, Mechitharisten-Kongregation, 1935, 8⁰, XIX, 101 S. [Studien zur armenischen Geschichte, VII.] Գինն՝ 4·— Ֆր· զուից·:

Աչխատութիւնս, որ խորապէս կը կրէ՝ Հայաստանը Ս· Գրքի մէջ, նուիրուած է Ս· Գրքի հայերէն թարգմանութեան 1500ամեակին: Կը զբաղի Աբրահատ, Միւնի, Ասֆանազ եւ Թորգոմ անուններով, որոնք ազերսի մէջ են Հայաստանի նախապատմութեան հետ: Աղբէն մատենագիտական ճոխ բաժինը (էջ XI—XIX) կը վկայէ, թէ որպիսի՛ մեղուական աչխատասիրութեամբ մէջտեղ եղած է հեղինակը իւր առաջադրած նիւթի ուսումնասիրութեան: Ներկայացուցած է նոր տեսութիւններ, տուած է լուսաբանութիւններ յիշեալ անուններու չուրջը, որոնք չահագրգռական են ոչ միայն Ս. Գրոց մեկնիչներու, այլ եւ Հայոց նախապատմութեամբ զբաղողներու համար:

Մտադիր է հեղինակը տալ աչխատութիւնս հայերէն թարգմանութեամբ ալ, «Հանդէս Ամսօրեայ»ի էջերուն մէջ: Հ. Ն. Ա.

© National Library of Armenia

ՄԱՏԵՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1934 ՏԱՐԻՈՅՆ

1. ԼԵԶՈՒ

1· Կոտէլ Ռ·, Հայերէնի դիրքը հնդեւրոպական լեզուներու ընտանիքին մէջ: «Երկունք», ե·, թ· 5 (1934), 63—66:

Զանազան համեմատութիւններէն յետոյ կ'եզրակացնէ թէ հայերէնն արեւելեան լեզուներուն մէջ կացնէ թէ հայերէնն արեւելեան լեզուներուն մէջ միջնին տեղ մը կը գրաւէ, եւ մերթ հարաւային եւրոպական, մերթ պարսկաստանի եւ հնդկաստանի լեզուներուն կը մօտենայ, բայց իր ամբողջութեան մէջ առանձին կը մնայ: Իսկ զալով այն փոփոխութիւններուն կը մնայ: Իսկ զալով այն փոփոխութիւններուն, որոնցմով հայերէնի մէջ հնդեւրոպական ինչ ինչ ձայներն իրենց բուն հնչումը կորսնցուցած են, կը մեկնի այն երեթպղութեամբ որ հնդեւրոպական լեզուներուն մէջ պարտադրուած է ազգի մը, որ յառաջ վրացերէնի ցեղակից լեզու մը կը խօսէր եւ այս նախկին լեզուին ազդեցութեան վերապրելու է տեսնուած փոփոխութիւնները:

2· Pisani Vittore, Contributi Armeni. Firenze, Ariani, 1934, 8⁰, p. 31.

[Արտատպ· Giornale della Società Asiatica Italiana. Nuova Serie, Vol. III, fasc. 1.]

Կը խօսի հետեւեալ 49 բառերու եւ խնդիրներու մասին· պար–առնուլ, որեար, հունձք, լուծ, ջնջեմ, մաքուր, պարսպել, հնձան, սպառնամ, ցամաք, յաղ (յամաւր, թումբ, սենեակ

2· Փէչիկեան Հ· Եղիա, *Ատուածաչունչի երկրորդ թարգմանութեան հազար հինդ հարիւրամեակը*: Բազմ. Ղբ. (1934), 321—326, 401—411:

Թէ երբ եւ ինչպէս եղաւ Ատուածաշունչի թարգմանութիւնը:

3· Դուրեան եղիշէ Պատրիարք, *Պատմութիւն հայ մատենագրութեան*: (Դուրեան Մատենադարան Թ. 1:) Երուս., Տպ· Ս· Յակոբեանց, 1933, 464 էջ: Գինն՝ 3 չիլ· կամ 15 ֆր· ֆր·:

Գրախ. Բազմ., 1934, 113—114:

4· Սիմոնեան Դրաստամատ, *Հայաստանի գրականութիւնը*: Երեւան, Պետ· Հրատ·, 1934, 16⁰, էջ 80: Գինը՝ 50 կոպ·:

Ընդհանուր ակնարկ մը կը նետէ հայ գրականութեան զարգացման փուլերուն վրայ՝ սկիզբէն մինչեւ ներկայ Խորհրդային Հայաստանի գրականութիւնը:

5· Գուտուլեան Գ·, *Մեր լեզուն ու դիրը*: «Երկունք», Ե (1934), Թ· 6—8, 78—79:

Ընդհանուր խօսքերով կ'ընդունի թէ դրի պիտոյն յառաջ հայերը հեթանոսութեան չէջանին դիր ու գրականութիւն ունեցած են, բայց քրիստոնէութիւնն ոչնչացուցած է զանոնք:

6· Մարքոսեան Յ· *Հայ գրերու ծագումը*: «Երկունք», Ե· (1934), Թ· 6—8, 75—77:

Ընդհանրապէս գրերու մասին խօսելէն եաքը կ'անցնի հայերէն գրերու չէշտերով նաեւ ասոր ունեցած զարձաութիւնը հայերէն դուրս ալ զ· օր· քիւրտ· քով:

7· Թորոսեան Հ· Յովհ·, *Ս· Բարսեղ Կեսարացի*: Իր «Վեցօրեայ» ճառերը եւ հայ Թարգմանութիւնը: Բազմ. Ղբ. (1934), 327—336, 412—422:

Բարսղի «Վեցօրեայի» հայ Թարգմանութեան բնագրական պակասութեանց եւ միանգամայն ոճին բարձրութեան մասին խօսելէն յետոյ կը ջանայ ապացուցանել թէ եղնիկի «Եղծ աղանդոց»ը ներշնչուած է Վեցօրեայի հայ Թարգմանութենէն՝ ասոր յատնարէնի սխալ հասկացողութիւններն ալ իւրացնելով:

8· Սարգսեան Հ· Գրիգոր, *Ս· Եփրեմի «Կցուրդ»ները*: Բազմ. Ղբ. (1934), 144—155:

Էջ 144—148 կու տայ նախապէսէլք տեղեկութիւններ եւ ինչ ինչ բառերու մեկնութիւնն եւ ապա կը հրատարակէ իբր նմոյշ ինչ ինչ կտորներ (կց· ԺԸ·, Ժթ·, Ի·, ԻԲ·, ԻԶ·, ԻԵ·, ԺԷ·, ԼԸ·, ԼԹ·, Ս·, ՍԳ·, ՍԼ·, ՍԼ·, ՍԹ·, Ծ·):

9· Ս· Եփրեմի խուրէն Ատբեայ կցուրդք: Վէնետիկ 1934: [Սփիւռք Հայկականք ԻԴ·:] Գինն՝ 1 ք· ֆր· (անմատչելի):

10· Արարդութիւն սրբոյ Պատարագի եւ կարգ աղօթից Հանգստեան ժամուն: Երուսաղէմ, Սբր· Յակ·, 1934, էջ 196: Գինն՝ լՔկ· 1 չիլ· (անմատչելի):

11· Սարգսեան Հ· Գրիգոր, *Երանելւոյն Պրոկղի Եպիսկոպոսապետին Կոստանդնուպոլսի յԱստուածայայտնութիւնն*: Բազմ. Ղբ. (1934), 5—8:

Քանի մը նախապէսէլք խօսքերէն եաքն (էջ 6) կը հրատարակէ բնագիրը վենետ. մատենադարանին Ը, գ, 710 թիւ ձեռագրի վրայէն, որ է Գրիգոր կԳզ· գաւրքին», էջ 659—663:

12· Zanolli Almo, Una interpretazione caratteristica di Eusebio Emeseno e la questione del Pseudo-Cirillo. Բազմ. Ղբ. (1934), 185—192.

Տարբներ յառաջ Հ· Վահան Յովհաննէսեան (Բազմ. 1923, էջ 225, 353 եւ 1924, էջ 3, 33, 65, 225) *ջանացած էր ապացուցանել թէ կիւրեղ Աղեքսանդրացւոյ վերապրուած Ծննդոց մեկնութիւնը պէտք է ընդօրինակել Եւսեբիոս Եմեսացւոյն: Սոյն կարծիքէն է եւ Ծանուլլէ, որ կու տայ նորանոր համեմատութեան եղրներ Ութամատեանի չղթայով եւ Պրոկոպիոսի մեկնութեամբ:*

13· Քիւրքճեան վահան, Kürkjian Vahan M., Sahak and Mesrop, the Illuminators of the Armenian mind. New York 1934, p. 40 (*անմատչելի*).

14· Զամ[իճեան] Ա·, *Եղիշէ վարդապետ*: «Սիոն», Ը· (1934), 150—153:

Կը համարի զեղիչէ Զ· դարու մատենագիրը, մեռած 580 թուականն: Իրրեւ ոչ-ժամանակակից ունեցած է պղբիւրները եւ այն բայլ Ղազ· Փարպեցիէն «Հայ աբսորած նախարարներուն բանտակից եւ կենակից Զենակեցի Աբրահամի Համառօտութիւնն եւս ունեցած է, որու մասին Թոմաս Արծրունի (եր· 87—88) յիշատակութիւն կ'ընէ»: — Հ· Ակինեանի ուսումնասիրութեան ծանօթ չ'երեւար:

15· Մանանդեան Յակոբ, *Խրենացու առեղծուածի լուծումը*: Երեւան, Պետհրատ, 1934, 8⁰, էջ 232: Գինն՝ 3·60 ռ·: [Կուլտ· Պատմ· Ինստիտուտ· Մենագրութիւններ մատենաշար Թ· 3:]

Ուսումնասիրութեանս եզրակացութիւնները. Խրենացին Թ· դարուն է· Պատմութիւնը գրուած է Բուզսյի (852—855) արշաւանքէն եաքը: — Ըստ երեւակմի Թ· 413 ձեռագրին Մովսէս Բերթոզի եւ Զաքարիա կաթողիկոսի վերափոխման Ատուածածնի ճառն ալ Խորենացւոյն է եւ Մովս· Բերթոզով Խորենացին հասկնալու է: — Պիտոյք դիրքն, որ թէեւ Զ· դարու առաջին կէսին թարգմանուած, բայց Թ· դարու յուներան զարոցէն նոր փոփոխութիւններու ենթարկուած է եւ Մով· Բերթոզի վերագրուած վերջաբանը կը վերաբերի Մով· Խորենացւոյ: — Աչխարհագրութիւնը Շերակացւոյ չի կրնար վերաբերիլ, այլ միայն Խորենացւոյ: «Գիրք Ագաթեայ»ի մէջ ապուած մղոնաչափքն Թ· դարու զործ է եւ հաւանաբար Խորենացւոյ եւ վերջապէս Ագեքսանդրի վկան ալ կը համարի հակառակ Հ· Տաշեանին ոչ թէ Ե· դարուն, այլ Թ· դարու զործ: Ունի ռուս· եւ զերմ· համառօտ բովանդակութիւն էջ 211—228:

16· Բասմաջեան Կ· Յ·, *Հայոց Պատմութեան նախնական ժամանակներու քննութիւնը*: «Երկունք», Դ· (1934), Թ· 8—9, 111—114:

Նիւթ ունի Մովս· Խորենացւոյ Պատմութիւնն եւ ծանօթ ապացոյցներով անոր Թ· դարու հեղինակ ըլլալը կ'ապացուցանէ:

(Շարունակելի:) Հ· Վ· ԻՆԳԼԻԶԵԱՆ

ՎԻՆՆՆԱ, ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

122· Հապէշեան Հայկազն, *Սաղմոսարան՝ գրուած Լեւոն Գ· Թագաւորի համար (ՉԼԲ = 1283· 10 պատկերով*: 1922, 8⁰ (*մեծ·*), էջ 12: Ֆր· 1·—

123· Հիւրշման Հ·, *Հին Հայոց տեղւոյ անունները*: Թրգմ· Հ· Բ· Պլէզիկեան: 1907, 8⁰, էջ ԺՉ + 443: (Ազգ· Մատ· 53:) Ֆր· 7·—

124· — — 1· *Հայկական Ցատուկ անուանք*: 2· *Սեմական փոխառեալ բառեր հին Հայերէնի մէջ*: *Տե՛ս* Տաշեան Հ· Յ·, *Ուսումնասիրութիւնք Հայերէն փոխառեալ բառից*:

125· Մալխասեան Ստ·, *Մի առեղծուած Նարեկի մէջ*: 1911, 8⁰ (*մեծ·*), էջ 2: (Արտատպ· «Ցուշարձան»էն): Ֆր· —·50

126· — — *Ուսումնասիրութիւն փաւստոս Բիւզանդի պատմութեան*: 1896, 8⁰, էջ 63: (Արտատպ· «Հանդէս Ամսօրեայ»էն 1896, Թ· 2—4:) Ս պ ա ռ ած:

127· Մայր Ցուցակ Հայերէն ձեռագրաց:

Ա· 1· Ցուցակ հայերէն ձեռագրաց կայսերական Մատենադարանին ի Վիեննա: կազմեց Հ· Ց· Տաշեան: 1890, 4⁰, էջ 5 + 49: Ֆր· 2·—

Ա· 2· Ցուցակ հայերէն ձեռագրաց Մատենադարանին Մխիթարեանց ի Վիեննա: կազմեց Հ· Գ· Տաշեան: 1895, 4⁰, էջք XVII + 277 + կԳ + 1164: 5 լուսատիպ եւ 2 դունատիպ տախտակներով: Ֆր· 75·—

Բ· 1· Ցուցակ հայ· ձեռագրաց Արքունի Մատենադարանին ի Միւնխէն: կազմեց Հ· Գ· Տաշեան: 1892, 4⁰, էջք 4 + 37: Ֆր· 1·50

Գ· 2· Ցուցակ հայ· ձեռագրաց Նոր-Բայազիտ: կազմեց Հ· Ա·Ճառեան: 1924, 4⁰, էջք 20 + 61: Ֆր· 3·—

Զ· 1· Ցուցակ հայ· ձեռագրաց Մատենադարանին Ս· Լազարեան Վարժարանի ի Կարին: կազմեց Հ· Ա·Ճառեան: 1900, 4, էջք 14 + 37: Ֆր· 1·50

Զ· 2· Ցուցակ հայ· ձեռագրաց Թաւրիզի: կազմեց Հ· Ա·Ճառեան: 1910, 4⁰, էջք 32 + 155: Ֆր· 6·—

128· Մանանդեան Յ·, *Ցուներան զպրոցը եւ նրա զարգացման չրջանները*: 1928, 8⁰, էջ 303: (Ազգ· Մատ· 119:) Ֆր· 3·50

129· — — *Բազուածքներ Եւսեբիոսի կեսարացու քրոնիկոնից մի հին ձեռագրէ*: 1905, 8⁰, էջ 16: Ֆր· —·25

130· Մառ Նիկ·, *Ամառնային ուղեւորութիւնից դէպ ի Հայս*: Նկատողութիւններ եւ քաղուածներ հայկական ձեռագրերից: Թրգմ· Ընտիրիս Ադոլեան: 1892, 8⁰, էջ 89: (Ազգ· Մատ· 7:) Ֆր· 1·—

= *Ի միջի այլոց՝ քաղուածներ Ագաթայ եւ Եւսեբ, Բիսունի թանկութեան անվաւերական զրքերէն, Ս· Ատուածածնի տեսիլը, Պետրոս առաքելոյն երազը, Ս· Գրիգորի տեսիլը, հոգւոց եւ մարմնոյ վէճը եւն*:

131· Մատիկեան Հ· Ա·, *Անանունը կամ կեղծ-Սերէոս. քննական ուսումնասիրութիւն*: 1913, 8⁰, էջք Խ + 91: (Ազգ· Մատ· 70:) Ֆր· 1·50

132· — — *Աբաց Գեղեցիկ· համեմատական-քննական ուսումնասիրութիւն*: 1930, 8⁰, էջք ԺԱ + 351: (Ազգ· Մատ· 126:) Ֆր· 4·—

133· — — *կրօնի ծագումը եւ դիցաբանութիւն ըստ համեմատական կրօնագիտութեան*: 1920, 8⁰, էջք ԺԲ + 334: (Ազգ· Մատ· 87:) Ֆր· 4·—

134· Մարկուարտ Յ·, Ա· *Հայ բազրատունեաց ծիւղաբղուքիւնը ծանօթութիւններով*: Բ· Վրկան Բազրատունեաց ծագումը: Թրգմ· Հ· Մ· Հապոկեան: 1913, 8⁰, էջք Ա· 68 + Բ· 69—150: (Ազգ· Մատ· 73:) Ֆր· 2·—

135· — — *Հայ րդեաչխք· քննական ուսումնասիրութիւն*: Թրգմ· Հ· Թ· կէտիկեան: 1903, 8⁰, էջ 44: (Ազգ· Մատ· 43:) Ֆր· —·50

136· — — *Պատմութիւն հայերէն նշանագրերու եւ վրդուց Ս· Մաչթոցի*: Թրգմ· Հ· Ա· Վարդանեան: 1913, 8՝, էջք Խ + 59: (Ազգ· Մատ· 68:) Ֆր· 1·—

137· Մահտուդեան Մես· Վրդ·, *Զէյթունի բարբառի ձայնական դրութիւնը*: 1911, 8⁰ (*մեծ·*), էջ 5: (Արտատպ· «Ցուշարձան»էն): Ֆր· —·50

138· Մէնեվիշեան Հ· Գ·, *Ազգաբանութիւն ազնուական զարմին Տիզանց*: 8 պատկերով եւ 1 տոհմագրական տախտակով: 1890, 8⁰, էջ 50: (Ազգ· Մատ· 2:) Ֆր· 1·—

139· — — *Արդի լեզուագիտութիւնը*: Հար· Ա: 1903, 8⁰, էջք Ը + 204: (Ազգ· Մատ· 42:) Ֆր· 3·—

= *Լեզուագիտութեան արդի վիճակին, լեզուներու եւն վրայ լիուլի տեղեկութիւններ՝ մէջտեղ հայերէն լեզուն ալ նկատողութեան առնելով*:

140· — — *Արդի հայերէնի անցեալը, ներկան ու ապագան*: 1911, 8⁰ (*մեծ·*), էջ 17: (Արտատպ· «Ցուշարձան»էն:) Ֆր· 2·—

141· — — *Գրիգորի Մագիստրոսի «Գամազասական»ի տրտղնական լուծումը*: 1912, 8⁰, էջք ԺԱ + 162: (Ազգ· Մատ· 66:) Ֆր· 2·—

142· — — *Հայերէն լեզուի ուղղագրութեան խնդիրը*: 1910, 8⁰, էջ 73: (Ազգ· Մատ· 61:) Ֆր· 1·—

143· — — *Կենսագրական ակնարկ, յիշատակ Ցոհաննէս լինի առաքել, գերազ· Աբգէն Արքեպիսկոպոսի Ամենայն Հայոց եւ զործունէութեան*: 1895, 8⁰, էջ 46: 4 պատկերով: Ֆր· 1·—

144· — — (*Թաթուլ Վանանդեցի*), *Ոսկեդարեան հայրերէնի խնդիրը*: 1903, 8⁰, էջ 32: Ս պ ա ռ ած:

145· Մովսէսեան Հ· Գ·, *Լօռի եւ Բագրատունի տոհմ կորիկեան զեղի պատմութիւնը*: 1923, 8⁰, էջք Խ + 95: (Ազգ· Մատ· 95:) Ֆր· 1·—

146· Մուրատ Ֆր·, *Վէշտասան ասացուածք Աբրահամ Եփրեմի վանի Նիկոմիդիայ քաղաքի*: 1911, 8⁰ (*մեծ·*), էջ 6: (Արտատպ· «Ցուշարձան»էն): Ֆր· —·50

147· Մսերեանց Լ·, *Հայերէն բարբառախօսութիւն*: Թրգմ· ռուսերէնէ՝ Հ· Գ· Մկնկիչեան: 1899, 8՝, էջք Խ + 26: (Ազգ· Մատ· 30:) Ֆր· —·50

148· Ցովնաեանեան Հ· Գ·, *Հեռագրութիւնք նախնեաց ռամկօրէնի վրայ*: Մասն Ա· Ռամկօրէն մատենագրութիւն: Տեսր Ա·: 1897, 8⁰, էջք Ը + 272: (Ազգ· Մատ· 23:) Ֆր· 4·—

149· — — *Նոյն՝ Տեսր Բ·*: 1897, 8⁰, էջք Ը + 273—522: (Ազգ· Մատ· 24:) Ֆր· 3·—

= *Ռամկօրէն լեզուի ծագումն, զարգանալն եւ գրաւոր լեզու ըլլալը: Ռամկօրէն լեզուաւ գրողներ՝ Ն· Շնորհալի, Մ· Հերացի, Գոնիոս Աստղիկեան, Ֆրիդրիխ, Սմբատ սպարապետ, ռամկավարք, Բժշկարանք, Սմբատ սպարապետ, ռամկավարք եկեղեցականք եւ զիւանականք, տաւկիզ, Ամիրտովլաթ, Ախորպատին, Ասար Սեբաստացի եւն*:

150· Ցովնաեանեան Հ· Գ·, *Մեծն Ներսէս*: 1851, 8⁰, էջ 82: Ֆր· 1·—

© National Library of Armenia